

Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais

Presentación

A Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais ten unha ampla traxectoria dentro da nosa universidade. A principios dos 70 xa se impartían ensinanzas de Ciencias Económicas no antigo Colexio Universitario de Vigo, que en 1980 pasaría a integrarse na Universidade de Santiago de Compostela. En 1990 segregábase no Campus de Vigo, o que suporá o nacemento da Universidade de Vigo.

No curso 1991/92 iníciase a docencia das licenciaturas de Ciencias Económicas e de Ciencias Empresariais no edificio actual, rexistrándose dos procesos de reforma dos seus plans de estudos nos anos 1995 e 2002. A raíz da promulgación do RD 1393/2007 sobre ordenación das ensinanzas universitariasponse en marcha o proceso de adaptación ao Espazo Europeo de Educación Superior, de tal xeito que, para o curso académico 2009/10, comezarán a impartirse as titulacións de Grao en Administración e Dirección de Empresas e en Economía ás que se refiren estas guías.

Perséguese con elo ofertar unhas titulacións máis adaptadas ao contexto actual, cunha adaptación das metodoloxías docentes orientadas cara a aprendizaxe do alumnado e o desenvolvemento das súas capacidades.

Localización

A Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais de Vigo está no Campus de Lagoas/Marcosende, aproximadamente a 15 km. de la ciudad.

En caso de precisar información é posible contactar a través das seguintes vías:

Correo - Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais, Campus de Lagoas-Marcosende, s/n, 36310 VIGO

Teléfono - 986812400 (Centralita/Conserxería)

986 812403 (Secretaría de Alumnado)

986 812402 (Secretaría do Decanato)

Fax- 986812401

Correo electrónico - secfcee@uvigo.es (Secretaría de Alumnado)

sdfcee@uvigo.es (Secretaría do Decanato)

Web - <http://fcee.uvigo.es/>

Infraestructuras y Servicios

A Facultade conta cunha importante dotación de infraestructuras destinadas a dar soporte ás actividades de investigación,

docencia e extensión universitaria. Resumidamente, hai 15 aulas de docencia, 13 aulas-seminario, 6 aulas de informática e un aula informática de libre acceso. Adicionalmente dispón dun salón de actos cun aforo aproximado dunhas 550 persoas , un salón de graos para 60-80 personas, biblioteca con 400 postos de lectura e cafetería-comedor.

A continuación desglósase a información sobre servizos importantes para o alumnado:

SERVICIOS OFERTADOS AOS ESTUDANTADO

- AULA INFORMÁTICA DE LIBRE ACCESO:

Ordenadores a disposición dos alumnos con aplicacións de uso corrente, acceso a Internet e posibilidade de impresión de documentos

- REDE INALÁMBRICA:

Acceso WIFI a Internet en toda a Facultade.

- REPROGRAFÍA:

Fotocopias, encuadernacións, transparencias, impresión de documentos, material de estudo, etc...

Horario regular : Mañá de 9 a 14 h. - Tarde de 15:45 a 18:00 h.

- CAFETERÍA E COMEDOR:

Servicio de cafetería completo, almorzos e comidas con menús do día.

Horario SS.Cafetería: De 8:45 a 21 h.

Horario SS.Comedor: De 13 a 15:30 h.

- SERVICIOS ADMINISTRATIVOS:

Servizos de xestión do alumnado (matriculas, traslados, solicitudes de validacións, emisión de títulos, etc...), asuntos económicos e secretaría do Decanato.

Horario atención ó público: De 9 a 14 h.

- BIBLIOTECA:

Servicio de asesoramento e empréstito bibliográfico, salas de estudo e lectura e consulta bases de datos.

Para o servizo de empréstito requírese carnet de biblioteca.

Dotacións: 414 postos de lectura e estudo.

2 postos consulta bases de datos.

29.000 volumes aprox. (libros, informes, etc.)

560 títulos de publicacións periódicas:

330 revistas e 230 estatísticas.

Horario : De 8:45 a 20:45 h.

Equipo decanal

Decana: Mª Dolores Garza Gil

Secretaria: Ana de Prado Vázquez

Vicedecana de Calidade: Mª Xosé Rodríguez Vázquez

Vicedecana de Relacións Internacionais: Carmen Otero Neira

Vicedecana de Relacións Institucionais: Lucy Amigo Dobaño

Grao en Economía

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V03G100V01101	Ciencia política: Ciencia política	1c	6
V03G100V01102	Economía: Principios de economía I	1c	6
V03G100V01103	Historia: Historia económica	1c	6
V03G100V01104	Matemáticas: Matemáticas I	1c	6
V03G100V01105	Economía: Técnicas de economía aplicada	1c	6
V03G100V01201	Dereito: Dereito mercantil	2c	6
V03G100V01202	Economía: Economía mundial	2c	6
V03G100V01203	Economía: Principios de economía II	2c	6
V03G100V01204	Empresa: Economía da empresa	2c	6
V03G100V01205	Estatística: Estatística I	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Ciencia política: Ciencia política**

Materia	Ciencia política: Ciencia política			
Código	V03G100V01101			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Varela Álvarez, Enrique José			
Profesorado	Varela Álvarez, Enrique José			
Correo-e	evalvarez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Comprender o proceso político en xeral e o Estado en particular, estudando as características esenciais da organización institucional e territorial do Estado democrático e os principais actores que operan no mesmo, tendo presente o sistema político español e o proceso de gobernanza multinivel.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
C3	Coñecer o marco institucional da economía
C6	Adquirir coñecementos de Análise económica
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Aprender a deseñar plan, exercicios e tarefas para a aprendizaxe de deporte	
-Identificar os ámbitos e contidos de interrelación existentes entre a realidade político-institucional multinivel (local, autonómica, estatal e supraestatal) e a realidade económica.	C3 C6
-Comprender a relación directa que existe entre as decisións que afectan os comportamentos económicos e os centros de imputación política de tales decisións	C8

Contidos

Tema	
INTRODUCCIÓN	1. Que é a política. A política como ciencia: o pensamento político ao longo da historia.
PARTE I. A ORIXE DA ORGANIZACIÓN POLÍTICA E OS MODELOS HISTÓRICOS DE ESTADO	2. Orixe e evolución das formas políticas. 3. O Estado como modelo de organización política: a súa construción histórica.
PARTE II: A ORGANIZACIÓN INSTITUCIONAL E TERRITORIAL DO ESTADO DEMOCRÁTICO	4. A Constitución e os Dereitos Fundamentais. 5. O principio de división de poderes e a distribución funcional do poder: as institucións do Estado. 6. As relacións entre institucións e as formas de Goberno. 7. A distribución territorial do poder e as formas de Estado.
PARTE III: ACTORES E DINÁMICA POLÍTICA DEMOCRÁTICA.	8. A Democracia. 9. Representación política e eleccións. As fórmulas electorais. 10. Os partidos políticos.
PARTE IV. O SISTEMA POLÍTICO ESPAÑOL	11. A Constitución de 1978 e as súas principais institucións políticas. O modelo autonómico. O modelo económico. 12. O novo escenario político español: a emerxencia de novos partidos e a perspectiva dunha revisión do modelo constitucional de 1978.
PARTE V. DO ESTADO NACIONAL AO SISTEMA POLÍTICO INTERNACIONAL	13. A crise do Estado: causas e manifestacións. A globalización. 14. Os procesos de integración rexional no mundo. A Unión Europea. 15. A perspectiva dun goberno mundial.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	28	37	65
Seminario	0	5	5
Debate	2	0	2

Lección maxistral	20	10	30
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	3	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Estas sesións servirán para que o alumno poida transitar da teoría á práctica, aplicando ao caso proposto (o sistema político dun país, o seu modelo económico, unha institución, feito ou proceso político de impacto económico) a doutrina e coñecemento teórico adquirido. Tamén servirá para profundar en cuestións consideradas relevantes, ben sexa respecto de contidos que figuran no programa ou ben de acontecementos sobrevindos de natureza politolóxica. Como métodos complementarios de aprendizaxe utilizaranse alternativamente diferentes técnicas didácticas como o debate dirixido (ou intercambio de ideas sobre un tema susceptible de diversas interpretacións, previamente preparado), o foro (ou discusión de todo o grupo), o role-playing (onde cada alumno ou grupo ha de asumir un papel, pensando e actuando de acordo con el), estudo de casos, o Phillips , etc. Fomentarase a participación activa dos alumnos en todas as sesións presenciais, e considerárase un mérito de para a cualificación final.
Seminario	Nas sesións de titorías en grupo realizaranse diversas actividades (consultas relacionadas con temáticas de especial complexidade, avaliación e debate ao redor da metodoloxía utilizada ou ao desenvolvemento xeral da actividade docente, ...), e das que se informará previamente ao alumnado.
Debate	Argumentación do alumnado sobre contidos da materia.
Lección maxistral	Nas clases teóricas semanais (de dúas horas de duración) expóranse de maneira resumida os principais contidos dos distintos temas do programa. Para un adecuado seguimento destas clases é necesario que os alumnos preparen con antelación, e de maneira individual, os distintos temas, utilizando para iso a bibliografía recomendada e os recursos didácticos que se indiquen. En consonancia cos principios pedagóxicos xerais da aprendizaxe e coa metodoloxía docente utilizada tradicionalmente por esta área de coñecemento, e tendo en conta os obxectivos apuntados, as clases teóricas terán sempre como referencia fundamental a doutrina e postulados vixentes, reflectindo ao mesmo tempo a achega persoal. A impartición da materia farase desde unha perspectiva científico-política, realista e normativa á vez.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Nas sesións de titorías en grupo realizaranse diversas actividades (consultas relacionadas con temáticas de especial complexidade, avaliación e debate ao redor da metodoloxía utilizada ou ao desenvolvemento xeral da actividade docente, ...), e das que se informará previamente ao alumnado.
Resolución de problemas	Actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. O alumnado debe dar resposta á actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas	Actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia	40	C3 C6 C8
Seminario	Actividades (consultas relacionadas con temáticas de especial complexidade, avaliación e debate ao redor da metodoloxía utilizada ou ao desenvolvemento xeral da actividade docente, ...), e das que se informará previamente ao alumnado.	20	C3 C6 C8
Debate	Argumentación do alumnado sobre contidos da materia	10	C8
Lección maxistral	Asistencia ás clases	0	C3 C6
Exame de preguntas de desenvolvemento	O exame final consistirá nunha serie de preguntas, non máis de cinco, encamiñadas a verificar o grao de asimilación e aprendizaxe por parte do alumnado dos principais contidos da materia, e abarcando varios niveis de complexidade e profundidade (coñecemento, comprensión, aplicación, valoración...).	30	C3 C6 C8

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. O alumnado poderá elixir AG segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

AC. En caso de non renunciar á avaliación continua: a e b. en función da asistencia rexistrada nos partes de cada sesión e das probas realizadas cada sesión presencial nas seguintes probas: 1. Resolución de problemas (40%, cun 10% para cada unha delas; nota mínima 3 puntos sobre 4); 2. unha proba baseada nun seminario sobre a materia (un 20% de valoración sobre a nota total da AC; nota mínima 1 punto sobre 2); 3. unha proba de debate cunha valoración máxima do 10% sobre o total da AC (nota mínima 0,5 puntos sobre 1); c. A nota mínima para aprobado é o 5 da totalidade das probas de avaliación continua. d. Non se consideran prácticas obrigatorias para a AC; e. Considerarase que o alumnado se ten presentado á avaliación continua cando se teña presentado a algunha das probas/actividades de avaliación desta modalidade; f. Non se considera AC en segunda oportunidade.

EG en primeira oportunidade (convocatoria de febreiro I cuadrimestre/convocatoria de maio-xuño II cuadrimestre). O alumnado será avaliado mediante unha proba escrita final de 2 preguntas longas a escoller 1 (50% da nota da proba), e 4 preguntas cortas a escoller 2 (50% da nota da proba), cunha nota mínima de 5 sobre 10 para o aprobado na proba final.

EG na segunda oportunidade (convocatoria extraordinaria de xullo) e na convocatoria de Fin de Carreira, o alumnado será avaliado mediante unha proba escrita final de 2 preguntas longas a escoller 1 (50% da nota da proba), e 4 preguntas cortas a escoller 2 (50% da nota da proba), cunha nota mínima de 5 sobre 10 para o aprobado na proba final.

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado

(<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>)

As datas e horas das probas de AG (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>.

A información sobre horarios/solicitud de titorías aparecerá na web do curso dentro da plataforma Moovi.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Vallés, Josep María - Martí, Salvador, **Ciencia Política: un manual**, Ariel, Barcelona, 2015,

Bibliografía Complementaria

Danziger, James N. - Smith, Charles A., **Understanding the Political World**, Pearson International Edition, New York, 2014,

Held, David, **Cosmopolitismo. Ideales y realidades**, Alianza, Madrid, 2012,

López Mira, Alvaro Xosé, **Sistema político español e galego**, Andavira, Santiago de Compostela, 2018,

Morata, Francesc, **La Unión Europea**, Ariel, Barcelona, 2004,

Runciman, David, **Política**, Turner, Madrid, 2014,

Sánchez Medero, Gema - Sánchez Medero, Rubén (Dir.), **Fundamentos de la Ciencia Política y de la Administración**, Tecnos, Madrid, 2015,

Sodaro, Michael J., **Política y ciencia política: una introducción**, 2ª ed., McGraw Hill, Madrid, 2010,

---

Recomendacións

Outros comentarios

Para unha adecuada comprensión e asimilación dos contidos desta materia por parte do alumnado non se requiren uns requisitos formais, ao non ser necesarios uns coñecementos previos especializados. É suficiente coa preparación previa de carácter xeral esixida para poder cursar estudos de Grao no ámbito universitario. A este respecto recoméndase ter cursado as materias afíns do Bacharelato. É aconsellable tamén que o alumnado se habitúe a unha lectura diaria da prensa, tanto nacional como internacional, o que facilitará a súa comprensión e familiarización coa realidade e terminoloxía politolóxica.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía: Principios de economía I				
Materia	Economía: Principios de economía I			
Código	V03G100V01102			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Falagán Mota, Jorge			
Profesorado	Falagán Mota, Jorge Giménez Fernández, Eduardo Luís Manzano González, Baltasar			
Correo-e	falagan@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A economía é unha ciencia social que estuda a produción, a distribución e o consumo de bens e servizos. Analiza como os individuos toman decisións, como interactúan e como inflúen no seu comportamento as institucións e os incentivos. O obxectivo desta materia é sentar as bases dunha linguaxe rigorosa e transmitir os coñecementos económicos básicos para que o alumno aprenda a pensar como un economista. O programa da materia ofrece unha visión panorámica das grandes ideas que se repiten en Economía como o custo de oportunidade, a toma de decisións en termos marxinais, o papel dos incentivos, a eficiencia das asignacións do mercado, e así até dez principios básicos que constitúen o fundamento da maior parte da análise económica.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
C2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
C5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
C6	Adquirir coñecementos de Análise económica
C10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas

Resultados previstos na materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Familiarizar ao alumno coa linguaxe económica e a súa aplicación ao funcionamento básico da economía	C2 C5 C6	
Identificar as ferramentas da análise económica	C10	D5
Aplicar os fundamentos económicos a problemas cotiáns	C10	D5

Contidos	
Tema	
PARTE I: Introducción	Tema 1. Os principios básicos da economía Tema 2. Pensar como un economista
PARTE II: Oferta e demanda: funcionamento dos mercados e benestar	Tema 3. Oferta e demanda: as forzas do mercado Tema 4. A elasticidade e a súa aplicación Tema 5. Mercados, eficiencia e benestar. Excedente do consumidor e produtor. Tema 6. Intervención pública e política económica: control de prezos e impostos
PARTE III: Fallos do mercado	Tema 7. Externalidades e bens públicos

PARTE IV: A conduta da empresa. A organización da industria Tema 8. Produción e custos de produción

Tema 9. A empresa en mercados competitivos: maximización do beneficio.

Tema 10. Poder de mercado. Monopolio. Oligopolio. Competencia monopolística.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	36	66
Resolución de problemas	20	34	54
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	9	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	0.5	9	9.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	9	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución dalgunhas preguntas dirixidas ao estudante, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Resolución de problemas	Metodoloxía que permite ao alumnado aprender de forma efectiva a través da realización de actividades de carácter práctico tales como exercicios e supostos mediante o uso do aprendido nas leccións maxistras. Os obxectivos desta técnica son: alcanzar unha maior competencia dos contidos aprendidos na teoría e ilustrar as súas potenciais aplicacións.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	As titorías individuais serán no despacho do profesor dentro dun horario predeterminado polo profesor e nas que poderá resolver dúbidas ou facer consultas relacionadas coa materia. Nos grupos de docencia reducida o profesor resolverá as dúbidas que xurdan no desenvolvemento das clases prácticas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba realizada ao longo do cuadrimestre	35	C2 C5 C6 C10 D5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba realizada ao longo do cuadrimestre	30	C2 C5 C6 C10 D5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba realizada ao longo do cuadrimestre	35	C2 C5 C6 C10 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (**AC**), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (**AG**). A avaliación por defecto é a AC. O alumnado poderá elixir AG segundo o **procedemento e o prazo establecido polo centro**. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

Sistema de avaliación continua (AC): Realizaranse ao longo do curso 3 probas escritas, cunha ponderación do 35%, 30% e 35% respectivamente. Será necesario obter unha cualificación mínima de 4 puntos sobre 10 en cada unha das probas escritas e unha cualificación ponderada de 5 puntos para poder superar a avaliación continua.

Sistema de avaliación global (AG) en primeira oportunidade (convocatoria de xaneiro I cuadrimestre). O alumnado será avaliado mediante unha proba escrita que supón o 100% da cualificación.

Sistema de avaliación global (AG) en segunda oportunidade (convocatoria extraordinaria de xullo) e na

convocatoria de Fin de Carreira, o alumnado será avaliado mediante unha proba escrita que supón o 100% da cualificación.

As datas do exame de avaliación global (primeira e segunda oportunidade) e da convocatoria de Fin de Carrera serán a especificadas no calendario oficial de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso e publicadas na páxina web do centro.

Os horarios de titorías serán publicados no MooVi da materia. O estudantado concertará unha titoría presencial co profesorado a través do envío dun email

---

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BASICA: Mankiw, N. G, **Principios de Economía**, 6ª edición,

Bibliografía Complementaria

Krugman P., Wells R. y Olney, M. L., **Fundamentos de Economía**, 3ª edición,

Goolsbee, A., Levitt, S. y C. Syverson, **Microeconomía**,

Bernanke, B. S. y Frank, R. H.,, **Principios de Economía**, 3ª edición,

Samuelson, P. A. y Nordhaus W. D, **Economía**, 19ª edición,

D. Acemoglu, D. Laibson y J.A. List, **Economics**,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia: Historia económica				
Materia	Historia: Historia económica			
Código	V03G100V01103			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Vallejo Pousada, Rafael			
Profesorado	Vallejo Pousada, Rafael			
Correo-e	vallejo@uvigo.es			
Web	http://vallejo.webs6.uvigo.es/es/			
Descrición xeral	A materia Historia Económica Mundial ten por obxecto iniciar aos estudantes de Economía no estudo do longo prazo, das grandes transformacións na organización económica das sociedades humanas, desde o século XI até principios do século XXI, para entender como se conformaron as bases da economía actual. Atende aos grandes cambios nas formas de produción, nas bases tecnolóxicas e enerxéticas, nas modelos organizativos e institucionais, así como aos cambios nos modos de comercio e distribución.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Desenvolver sensibilidade respecto ao medio ambiente e compromiso cunha economía sustentable
C2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
C3	Coñecer o marco institucional da economía
C4	Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica
C5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
C6	Adquirir coñecementos de Análise económica
C7	Comprender o entorno empresarial
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
C9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
D1	Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo
D2	Capacidade de traballar en equipo
D4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Interpretación e comprensión dos conceptos económicos e historiográficos fundamentais.	C2
Coñecer o marco institucional da economía.	C3
Comprender o proceso de nacemento e transformación das principais institucións económicas ao longo do tempo	C3
Coñecer o sistema europeo de contabilidade nacional	C6
Saber situar a economía na súa evolución histórica.	C4
Distinguir os condicionantes e as forzas que impulsan ou frean o crecemento económico no longo prazo	C5
Capacidade para buscar información económica, analizar a evolución dunha economía e a súa comparación con outras economías	C8
Entender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos.	C5
Manexo e interpretación dos contidos de textos e representacións gráficas	C6 C8
Capacidade para a análise crítica sobre as ferramentas a utilizar e na interpretación dos resultados, a nivel individual ou de grupo	C8 D5 D7
Posuír habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido.	C8

Consideración dos valores e principios cívicos como factores integrantes da análise dos feitos económicos		D1
Fomentar a calidade, claridade e precisión na expresión para argumentar de forma coherente		D5
Desenvolver sensibilidade respecto ao medio ambiente e compromiso cunha economía sustentable.	B1	
Fomentar a capacidade de organización de coñecementos e a súa exposición, oral ou escrita, de maneira clara, adecuada e eficiente	A4	D5
Ser capaz de traballar en equipo.	A3 A4	D2
Tratamento e interpretación dos coñecementos de forma sintética e crítica	A3	D7
Posuír espírito emprendedor e capacidade de liderado, incluíndo a empatía co resto de persoas.		D1 D2 D4
Aplicación dos coñecementos na evolución dos feitos económicos á comprensión dos problemas máis recentes de natureza económica e os seus efectos.	C5	
Mostrar habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas.		D5
Evidenciar competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia.		D5
Fomentar a actitude crítica e autocrítica.		D7
Exercitar habilidades de aprendizaxe autónoma que abran campos para a innovación.		C7 C9

Contidos

Tema	
1. Introducción á Historia Económica Mundial	1.1. Uns conceptos previos: Historia e Economía. Obxecto e suxeitos. 1.2. Organización e contido da Historia Económica.
2. As economías preindustriais	2.1. A economía nos séculos XI-XV: poboación, produción e comercio. 2.2. A economía na época do Mercantilismo: a expansión occidental, séculos XVI-XVIII.
Tema 3. Revolución industrial e difusión da industrialización, 1763-1870.	3.1. A transición ao capitalismo industrial e a revolución industrial, 1763-1840. 3.2. A difusión da industrialización, 1840-1870.
Tema 4. A segunda revolución industrial e a primeira globalización, 1870-1914	4.1. Transformación das bases enerxéticas, tecnolóxicas e organizativas nas economías industrializadas. 4.2. Relacións internacionais e comercio mundial na era da industrialización.
Tema 5. A economía mundial no século XX	5.1. A economía entre as dúas guerras mundiais, 1914-1945. 5.2. A idade de ouro do capitalismo, 1945-1973: crecemento, aumento das desigualdades entre países e retos da civilización de consumo de masas. 5.3. A economía no último cuarto do século XX: principais tendencias da produción, o comercio e a distribución da renda.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	45	75
Seminario	20	20	40
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	33	35

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Esta lección consiste na exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, con apoio en recursos informáticos. Aínda que estas clases teñen un carácter expositivo, non exclúen en absoluto a intervención dos alumnos. Como se verá, fomentárase nas mesmas as preguntas e algúns debates sobre as cuestións tratadas. Dúas horas semanais, en dous días (sesións dunha hora).

Seminario Realizaranse, cunha duración por sesión 2:30 horas, 8 seminarios.

Os seminarios están expostos cun carácter práctico: aprendizaxe activa a través do acceso á información -escrita ou visual-, a lectura, a escritura e o debate en clase.

Abarcan lecturas de artigos, capítulos de libros, visionado dalgún documental ou película, preparación de sínteses e, no seu caso, dalgún powerpoint para as presentacións en clase, respostas a cuestionarios e realización de exercicios de interpretación de estatísticas económicas (series históricas, cadros, etc.).

O contido de cada seminario práctico preséntase sempre na plataforma docente, con antelación. Nesta presentación defínense os seus obxectivos, as cuestións concretas a abordar, os materiais cos que traballar ou que han de ser buscados polos alumnos e alumnas.

Tamén serán presentados en clases, polo profesor, cunha ou dúas semanas de antelación.

Plataforma docente e Libro de Prácticas: As prácticas dos seminarios sóbense, resoltas, á plataforma docente o día antes de ser vistas en clase. Tras velas e discutilas en clase, faranse polos alumnos as correccións que estimen oportunas. E así corrixidas sóbense ao Libro de Prácticas, seguindo a orde en que son vistas en clase.

Este Libro de Prácticas, que inclúe un breve diario da docencia, é obxecto de avaliación.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Na plataforma de MOOVI ábrese un Foro de preguntas sobre o curso que serve de canle para a relación entre alumnos e profesor, e entre o alumnado, para canalizar dúbidas, respostas e suxestións
Lección maxistral	A aprendizaxe xorde da recepción de información (dimensión receptiva) e do tratamento intelixente desa información (dimensión activa), desde a súa procura, até a súa provisión e procesamento. Non hai aprendizaxe sen o traballo activo dos propios alumnos. O profesor fomentarao, instando á participación do alumnado tanto nas clases teóricas como nas prácticas, que esixirán unha actividade continuada ao longo de todo o curso, e a resolución das preguntas ou dúbidas que vaian xurdindo, a título individual ou colectivo. Neste proceso de aprendizaxe, nas clases teóricas e prácticas, haberá unha atención oportuna ás dúbidas ou as dificultades que poidan xurdir, directamente nas clases, nas titorías ou a través da plataforma docente desta materia en MOOVI.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Seminario	Os seminarios destinados ao "tema específico" indicado ao principio de curso teñen un carácter eminentemente práctico. Abarcan procura de materiais, lecturas de artigos, capítulos de libros, preparación dunha síntese e dun powerpoint para as presentacións en clase, respostas ás preguntas dos restantes compañeiros/as e do profesor unha vez feitas as exposicións	60	A3 A4	B1	C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9	D1 D2 D4 D5 D7
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realizarase un exame final da materia, con varias preguntas de desenvolvemento (a metade procedentes da parte das prácticas; a outra metade da parte da teoría). As preguntas da parte teóricas tratarán os contidos das clases maxistrais	40	A3 A4		C2 C3 C4 C7 C8 C9	D5 D7
O exame terá unha duración máxima de dúas horas						

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os sistemas de avaliación nesta materia son de dous tipos ou modalidades: avaliación continua (AC) e avaliación global (AG).

O estudantado ten dereito a elixir o tipo de sistema co que será avaliado, avaliación continua (AC) ou avaliación global (AG).

A avaliación continua (AC) é o sistema de avaliación por defecto. A nota final obtida co sistema de avaliación continua procede das probas de avaliación realizadas ao longo do cuadrimestre (cunha ponderación do 60% sobre o total) e da nota

obtida nunha última proba (cunha ponderación do 40% do total).

O alumnado que opte pola modalidade de avaliación global ten que elixila explicitamente. A elección desta modalidade de avaliación global correspóndelle a cada estudante, que deberá realizala segundo o procedemento e o prazo establecido por este centro.

Os e as alumnas que opten por solicitar o sistema de avaliación global teñen o dereito para ser avaliados das clases prácticas, aínda que non asistan ás mesmas. Teñen que presentar ao finalizar o curso o Libro de Prácticas, do mesmo xeito que os alumnos e alumnas de avaliación continua, e realizar a proba de avaliación global. Esta proba incluírá cuestións da parte práctica desta materia e preguntas sobre os contidos teóricos. A avaliación global da parte práctica e teórica da materia significa o 100% da nota (30% Libro de prácticas; 30% da parte de prácticas da proba de avaliación global; 40% da parte de teoría da proba de avaliación global).

No caso do estudantado que non supere a materia na convocatoria ordinaria, ten dereito a unha avaliación extraordinaria (convocatoria extraordinaria de xullo). Os criterios nesta avaliación extraordinaria serán similares aos da convocatoria ordinaria.

Na convocatoria de Fin de Carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

Datas e horarios das probas de avaliación global final, atópanse na páxina web da Facultade (docencia), así como na plataforma en MOOVI correspondente a esta materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Allen, R. C., **Global economic history : a very short introduction**, Oxford University Press, 2011

Allen, R. C., **Historia económica mundial: una breve introducción**, Alianza, 2011

Cameron, R. y Neal, L., **Historia Económica Mundial. Desde el paleolítico hasta el presente**, 5ª, Alianza, 2005

Cameron, R.; Neal, L., **A Concise Economic History of the World: From Paleolithic Times to the Present**, 5ª, Oxford University Press, 2016

Clark, G., **Adiós a la sopa de pan, hola al sushi**, Universidad de Valencia, 2014

Comín, F., Hernández, M., Llopis, E. (eds), **Historia Económica de España siglos X-XX**, Crítica, 2002

Feliù, G.; Sudrià, C., **Introducción a la historia económica mundial**, 2ª edición, Universidad de Valencia, 2013

Tello Argay, E. (coord), **Guía práctica de historia económica mundial**, UAB publicaciones, 2005

Williamson, J.G., **Comercio y Pobreza: cuándo y cómo comenzó el atraso del tercer mundo**, Crítica, 2012

Bibliografía Complementaria

Baten, Joerg, **A History of the global economy. 1500 to the present**, Cambridge University Press, 2016

Camps Cura, E., **Historia Económica Mundial. La formación de la economía internacional (siglos XVII-XX)**, McGraw Hill, 2013

Clark, G., **A Farewell to Alms. A brief economic history of the world**, Princeton University Press, 2007

Comín, F., **Historia económica mundial. De los orígenes a la actualidad**, Alianza, 2011

Comín, F. Hernández, M. Llopis, E., **Historia Económica Mundial. Siglos X-XX**, Crítica, 2005

De Vries, J., **La revolución industrial. Consumo y economía doméstica desde 1650 hasta el presente**, Crítica, 2009

Frieden, J. A., **Capitalismo Global: el trasfondo económico de la historia del siglo XX**, Crítica, 2007

Hobsbawm, E. J., **Historia del siglo XX: 1914-1991**, Crítica, 1995

Kenwood, A.G. and A.L. Lougheed, **Historia del desarrollo económico internacional**, 4ª, Itsmo, 1995

Kenwood, A.G. and Lougheed, A.L.; Graff, M., **Growth of the international economy, 1820-2015**, 5ª, Routledge, 2011

Kriedte, P., **Feudalismo tardío y Capital Mercantil**, 10ª, Crítica, 1989

Maddison, A., **La economía mundial: una perspectiva millonaria**, Mundi-Prensa, 2002

Palafox, J. (ed), **Los tiempos cambian: historia de la Economía**, Tirant lo Blanc, 2014

Tortella, G., **Los orígenes del siglo XXI. Un ensayo de historia social y económica contemporánea**, Gadir, 2005

Williamson, J.G., **Trade and poverty: when the Third World fell behind**, Mit Press, 2011

Zamagni, V., **Historia Económica de la Europa Contemporánea**, Crítica, 2001

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Economía: Economía mundial/V03G100V01202

Economía española/V03G100V01301

Política económica/V03G100V01504

Economía política e das institucións/V03G100V01913

Historia económica de España/V03G100V01906

Técnicas cuantitativas para a análise económica/V03G100V01914

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Ciencia política: Ciencia política/V03G100V01101

Economía: Economía mundial/V03G100V01202

Outros comentarios

---

1. Aconséllase un traballo regular, sistemático, ao longo do cuadrimestre, tanto no referente aos contidos teóricos transmitidos nas clases maxistras como nos traballos dos seminarios prácticos.
  2. Tanto na parte práctica como na teórica, será especialmente tido en conta o interese demostrado e a calidade das intervencións, ben sexa dentro dos grupos de traballo que se formen, ben individualmente.
  3. Considérase relevante unha actitude construtiva, crítica, e a participación activa nas clases teóricas e prácticas.
  4. A expresión escrita debe coidarse de forma especial: a claridade na exposición, a orde, e o rigor ortográfico e sintáctico son fundamentais nos e nas estudantes universitarias.
  5. Titorías. En caso de dúbidas, necesidade de aclaracións etc., sobre algunha das cuestións tratadas nesta materia, aconséllase recorrer a unha titoría co profesor. Pode ser presencial ou telefónica. A titoría pode solicitarse directamente ou a través de e-mail. Na plataforma MOOVI recóllese o horario de titorías.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Matemáticas: Matemáticas I**

Materia	Matemáticas: Matemáticas I			
Código	V03G100V01104			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Vázquez Pampín, María del Carmen			
Profesorado	Vázquez Pampín, María del Carmen			
Correo-e	cvazquez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é proporcionar ao estudante a linguaxe e as principais técnicas matemáticas necesarias para comprender a literatura económica elemental e capacitalo para plantexar e analizar os modelos económicos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código			
C1	Comprender as ferramentas matemáticas básicas, necesarias para a formalización do comportamento económico		
C2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas		
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido		
C10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos		
C12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas		
D2	Capacidade de traballar en equipo		
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas		
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica		

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Avaliar utilizando técnicas matemáticas as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas.	C1 C8 C12	D2 D5
Habilidades para argumentar de modo rigoroso, coherente e intelixible, tanto en forma oral como escrita.	C1	D5 D7
Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas baseado no manexo da álgebra lineal e do cálculo diferencial.	C2 C10	D2 D5

Contidos

Tema	
1. Cálculo matricial	Vectores e matrices. Operacións con matrices. Inversa dunha matriz. Determinantes. Ecuacións matriciais. Sistemas de ecuacións lineais.
2. Funcións dunha variable real	Introdución. Gráficas. Funcións elementais. Límites e continuidade. Teoremas relativos á continuidade global.
3. Cálculo diferencial de funcións dunha variable real	O concepto de derivada. Cálculo de derivadas. Derivadas de orde superior. Regra da Cadea.
4. Aplicacións das derivadas de funcións dunha variable real	Crecemento. Estudo de extremos. Teorema de Rolle e teorema do valor medio. Derivadas de orde superior. Teorema de Taylor. Convexidade e concavidade.
5. Integración	Áreas baixo curvas. Teorema fundamental do cálculo integral. Primitivas inmediatas.
6. Derivadas de funcións de varias variables	Derivadas parciais. Cálculo de derivadas parciais. Vector gradiente. Matriz xacobiana. Regra da cadea. Derivadas de orde superior. Matriz hessiana.
7. Optimización	Optimización sen restricións. Optimización con restricións de igualdade. Condicións necesarias.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais

Lección maxistral	20	20	40
Resolución de problemas	19	10	29
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	6	12	18
Resolución de problemas de forma autónoma	0	30	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	7	26	33

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e directrices de traballo.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan e resolven problemas e/ou exercicios relacionados coa materia.
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	Utilización de software de cálculo simbólico como axuda para a resolución de exercicios relacionados coa temática da materia.
Resolución de problemas de forma autónoma	Os estudantes deben resolver de forma autónoma os problemas e/ou exercicios propostos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Asesoramento sobre o traballo que os estudantes deben levar a cabo ao longo do curso.
Resolución de problemas de forma autónoma	Nas clases prácticas darase asesoramento para o seu desenvolvemento. Poderase solicitar tutorías individualizadas a través do MooVi da materia.
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	Seguimento do traballo individual do alumno no proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de problemas e/ou exercicios recollidos progresivamente ao longo do cuadrimestre.	100	C1 C2 C8 C10 C12	D2 D5 D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. O alumnado poderá elixir AG segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten por facer e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

Para AC, a nota final será a suma da nota obtida nas probas realizadas durante o cuadrimestre. As probas realizaranse preferentemente nas clases prácticas o finalizar cada un dos temas relacionados nos contidos, con unha ponderación total do 75% excepto a última que se fara coincidir coa data da AG en primeira oportunidade e terá unha ponderación do 25%. Para aprobar a materia é necesario acadar una puntuación mínima de 5 puntos sobre 10 na nota final, non é necesario mínimo nas probas realizadas durante o cuadrimestre.

Considerarase que o alumnado se ten presentado á avaliación continua cando se teña presentado a algunha das probas de avaliación desta modalidade. Os estudantes que seguiron a AC e non superaron a materia na primeira oportunidade poden optar na segunda oportunidade a repetir a última proba ou a renunciar á AC.

Para AG tanto en en primeira como segunda oportunidade (convocatorias de febreiro e xullo), o alumnado será avaliado mediante unha única proba.

Os estudantes que non participen na AC nin na AG, figurarán nas actas como "no presentado".

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde>)

2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985cca)

As datas e horas das probas de AG (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Jarne, G.; Pérez-Grasa, I.; Minguillón, E., **Matemáticas para la economía. Álgebra Lineal y Cálculo Diferencial**, Mc Graw Hill, 2004

Barbolla R., Cerdá E. y Sanz P., **Optimización. Cuestiones, ejercicios y aplicaciones a la Economía**, Pearson,

Bibliografía Complementaria

Sydsaeter, K.; Hammond, P.; Carvajal, A., **Matemáticas para el análisis económico**, Pearson, 2012

Balbás, A. e outros., **Análisis matemático para la economía I y II**, A. C., 1987

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Matemáticas II/V03G100V01303

DATOS IDENTIFICATIVOS**Economía: Técnicas de economía aplicada**

Materia	Economía: Técnicas de economía aplicada			
Código	V03G100V01105			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Garza Gil, María Dolores			
Profesorado	del Río Otero, Coral Garza Gil, María Dolores Gradín Lago, Carlos Manuel			
Correo-e	dgarza@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Achegamento ás principais variables que permiten realizar diagnósticos básicos de situación e evolución dunha economía.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código			
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.		
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.		
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.		
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.		
B1	Desenvolver sensibilidade respecto ao medio ambiente e compromiso cunha economía sustentable		
B2	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia		
B3	Exercitar habilidades de aprendizaxe autónoma que abran campos para a innovación		
B4	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación		
B5	Fomentar a mobilidade e adaptabilidade a ámbitos e situacións diferentes		
B6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos		
B7	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos		

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer o sistema europeo de contabilidade nacional	A3	
Definir e comprender conceptos e ferramentas económicos básicos	A1 A2 A5	
Capacidade para a búsqueda de información económica, analizar a evolución dunha economía e a súa comparación con outras economías	A5	B6 B7
Capacidade para a análise crítica sobre as ferramentas a utilizar e na interpretación dos resultados, a nivel individual ou de grupo		B1 B2 B3 B4 B5

Contidos

Tema		
Introdución	A actividade económica. A información económica e o seu tratamento.	

As Contas Nacionais	Introdución á Contabilidade Nacional. As macromagnitudes do SEC. Renda e distribución.
A Balanza de Pagos	A Balanza de Pagos. Concepto e estrutura. A Balanza de Pagos. Cálculo e interpretación económica.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	15	30	45
Seminario	5	5	10
Lección maxistral	30	65	95

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Formulación e resolución de problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións.
Seminario	Neste tempo os alumnos poderán plantexar dúbidas sobre a materia ao profesor. Tamén se pode utilizar para que o profesor plantexe problemas aos alumnos que serán avaliados posteriormente.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia e realización de exercicios.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Realizase mediante cita previa.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Prácticas de laboratorio	Realización de exercicios e resolución de problemas. Participación no desenvolvemento da materia. Exposición dos exercicios e problemas. Poderían realizarse cuestionarios de avaliación.	50	A1 B2
			A2 B3
			A3 B4
			A5 B5
			B6
Lección maxistral	Poderían realizarse probas parciais ou cuestionarios de avaliación.	50	B7
			A1 B1
			A2 B4
			A3 B6
			A5

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. O alumnado poderá elixir AG segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar. Considerarase que o alumnado se ten presentado á avaliación continua cando se teña presentado a algunha das probas/actividades de avaliación desta modalidade.

Na AC poderán realizarse catro probas parciais liberatorias, cunha ponderación dun 25% cada unha delas. Isto se mantería para a segunda oportunidade. Si se aproban as probas parciais ou cuestionarios, a materia estará superada.

Na AG para calquera oportunidade e **na convocatoria de Fin de Carreira**, o alumnado será avaliado mediante a realización dun exame que suporá o 100% da calificación. As datas e horas das probas de AG (de primeira e segunda oportunidade) e de Fin de Carreira son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>.

As titorías se solicitarán mediante cita previa por correo electrónico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Muñoz, C; Iráizoz, B; Rapún, M., **Las cuentas de la Nación II. Ejercicios**, Cívitas, 2007

Muñoz, C; Iráizoz, B; Rapún, M., **Las cuentas de la Nación I. Introducción a la Economía Aplicada**, Cívitas, 2008

Bibliografía Complementaria

OCDE, **Fuente de datos: National Accounts of OECD Countries**, www.sourceOECD.org, OECD,

ONU, **Fuente de datos: Programa de Naciones Unidas para el Desarrollo Humano**, www.undp.org, ONU,

Eurostat, **Fuente de datos: Oficina de publicaciones de las Comunidades Europeas**,

www.europa.eu.int/comm/eurostat, EU,

Banco de España, **Fuente de datos: Balanza de pagos de España**, www.bde.es, BdE,

INE, **Fuente de datos: Contabilidad Nacional de España**, www.ine.es, INE,

Delgado, MJ; Diego, D; Díaz, C; Martín, M., **Introducción a la economía aplicada. Metodología, fuentes estadísticas y casos prácticos**, Ariel, 2002

Recomendacións

Outros comentarios

O alumno debe coñecer previamente conceptos elementais de matemáticas.

Na plataforma de teledocencia se poderá consultar información relevante para o seguimento da asignatura.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito: Dereito mercantil				
Materia	Dereito: Dereito mercantil			
Código	V03G100V01201			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Louredo Casado, Sara			
Profesorado	Louredo Casado, Sara			
Correo-e	saralouredo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A finalidade desta asignatura é acadar un coñecemento xeral sobre a función actual do Dereito Mercantil centrándose no seguinte:			
	Cómo se adquire a condición de empresario e qué implicacións ten a nivel de responsabilidade?			
	Qué tipos de formas sociais existen?			
	Qué contratos utilizan habitualmente os empresarios no mercado?			
	Qué papel xogan os títulos valores (cheques, letras de cambio etc.) na actualidade?			
	Qué regulación existe para as situacións de insolvencia?			
	Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
C3	Coñecer o marco institucional da economía
C7	Comprender o entorno empresarial
C12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
D2	Capacidade de traballar en equipo
D4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados previstos na materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Identificar os suxectos que teñen a consideración de empresario a fin de poder determinar quen é responsable, fronte a terceiras persoas, das actuacións que se realicen no mercado.	C3	C7
Coñecer as particularidades e rasgos propios dos distintos tipos de sociedades mercantís.	C7	
Coñecer os dereitos e obrigas do empresario na súa actuación no mercado.	C7	
Comprender a regulación xurídica da actividade dos empresarios no mercado, de xeito que se poida avaliar de forma básica o marco legal no que se desenvolve unha actividade empresarial.	C7	D7
Determinar qué norma é aplicable ao caso concreto, para poder resolver problemas prácticos derivados da actuación da empresa no mercado.	C12	C7
Resolver de forma razoada os problemas xurídicos plantexados.	C7	D2 D5 D7
Elaborar informes de carácter xurídico-económico e realizar a súa presentación.	C3 C7	D2 D4 D5 D7

Contidos	
Tema	

Módulo I.- ESTATUTO XURÍDICO DO EMPRESARIO	1. CONCEPTO E CARACTERES XERAIS DO DEREITO MERCANTIL 2. O EMPRESARIO E OS SEUS COLABORADORES 3. ELEMENTOS MATERIAIS DA ORGANIZACIÓN EMPRESARIAL 4. NOCIÓNS SOBRE O REXISTRO MERCANTIL E A CONTABILIDADE DO EMPRESARIO 5. O DEREITO DA COMPETENCIA E A PROPIEDAD INDUSTRIAL
Módulo II.- DEREITO DE SOCIEDADES	6. INTRODUCCIÓN ÁS SOCIEDADES MERCANTÍS 7. A SOCIEDADE DE RESPONSABILIDADE LIMITADA I 8. A SOCIEDADE DE RESPONSABILIDADE LIMITADA II 9. A SOCIEDADE ANÓNIMA 10. AS SOCIEDADES COOPERATIVAS
Módulo III.- INSTRUMENTOS DE PAGO E DE CRÉDITO.	11. TEORÍA XERAL DOS TÍTULOS VALORES 12. A LETRA DE CAMBIO. DECLARACIÓNS CAMBIARIAS: ACEPTACION, ENDOSO E AVAL DA LETRA DE CAMBIO 13. O CHEQUE E O PAGARE
Módulo IV.- CONTRATACIÓN MERCANTIL	14. AS OBRIGACIÓNS E OS CONTRATOS MERCANTIS. 15. CONTRATOS DE COLABORACIÓN 16. CONTRATO DE COMPRAVENDA MERCANTIL E CONTRATO DE TRANSPORTE 17.- CONTRATOS NO MERCADOS DE VALORES E CONTRATOS BANCARIOS 18.- CONTRATO DE SEGURO
Módulo V.- DEREITO CONCURSAL	19- NOCIÓNS DE DEREITO CONCURSAL

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	22.5	0	22.5
Seminario	2.5	20	22.5
Lección maxistral	23.5	30	53.5
Exame de preguntas obxectivas	2	20	22
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	9	10
Exame de preguntas obxectivas	1	13	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	- Presentación de liñas básicas do tema a estudar polo docente. - Intervención dos alumnos. - Dúbdas e debate. - Conclusións e recollida da actividade ou comentario da práctica na propia aula.
Seminario	- Presentación de conclusións sobre un tema da materia polo alumnado. - Recepción de infome e valoración polo docente.
Lección maxistral	- Esquema e documentación na Plataforma docente: tres días antes da clase. Conterá os obxectivos e bibliografía específica. - Explicación dos epígrafes seguindo un esquema de presentación. - Conclusións. - Presentación de dúbdas. - Presentación e reparto da clase práctica cando proceda.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	No horario de titorías atendendo individualizadamente ao alumnado que teña dúbdas sobre a materia explicada nas sesións teóricas. Estas titorías poden realizarse a través de Moovi, do correo electrónico (saralouredo@uvigo.es) ou presencialmente no despacho D-207, no horario de 9.30 a 14 h. todos os días e de 15.30 a 19 h. os mércores e xoves.
Prácticas de laboratorio	Na propia sesión de prácticas atendendo individualizadamente aos diversos grupos de traballo. Ademais, igual que no caso anterior, as titorías poden realizarse a través de Moovi, do correo electrónico (saralouredo@uvigo.es) ou presencialmente no despacho D-207, no horario de 9.30 a 14 h. todos os días e de 15.30 a 19 h. os mércores e xoves.
Seminario	No horario de titorías atendendo individualizadamente ao alumnado que teña dúbdas ou cuestión sobre os seminarios. Estas titorías poden realizarse a través de Moovi, do correo electrónico (saralouredo@uvigo.es) ou presencialmente no despacho D-207, no horario de 9.30 a 14 h. todos os días e de 15.30 a 19 h. os mércores e xoves.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Prácticas de laboratorio	Varias prácticas serán puntuables entre todas as que se van facer (máximo 1 punto). Ademais, valorarase a participación activa nas sesións de prácticas. Ata un máximo de 0.25 puntos sobre o total da nota da asignatura.	12.5	C3 C7 C12	D2 D4 D5 D7
Seminario	Plantearase 1 actividade de seminario ao longo do cuatrimestre a realizar en grupo. Dita actividade deberá ser entregada por escrito e presentada oralmente. Puntuará, como máximo, 1.5 puntos sobre o total da nota.	15	C7 C12	D2 D4 D5 D7
Lección maxistral	Valoración de participación nas sesións maxistraís a efectos de complementar a nota por avaliación continua. Ata un máximo de 0.25 puntos sobre o total da nota da asignatura.	2.5	C3 C7 C12	D5 D7
Exame de preguntas obxectivas	Resolución dun exame comprensivo de avaliación continua de tipo teórico. Serán preguntas de desenvolvemento curto.	40	C3 C7	D5 D7
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución dunha proba práctica de avaliación continua semellante aos casos que se teñen resolvido nas prácticas de laboratorio comprensiva de toda a materia.	20	C7 C12	D7
Exame de preguntas obxectivas	Realización dunha proba tipo test na primeira metade do cuatrimestre que ten por obxectivo que os alumnos/as estuden a materia e avaliar a súa comprensión. Puntuará, como máximo, 1 punto da avaliación continua.	10	C3 C7	D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

- 1.- As notas da avaliación continua obtidas nas prácticas de laboratorio, seminario e participación gárdanse ata a convocatoria de xullo. Para os estudantes que así o soliciten respectarase as do curso anterior.
- 2.- Para que a proba de coñecementos da avaliación continua faga media coa avaliación continua será necesario acadar unha nota, como mínimo, de 2 puntos (sobre 4). Igualmente, na resolución da proba práctica da avaliación continua (apartado "resolución de problemas ou exercicios"), a nota mínima é de 1 (sobre 2 puntos).
- 3.- O alumnado que non participe en ningunha actividade da avaliación continua será avaliado sobre 10 puntos nunha proba global de carácter teórico e practico. Do mesmo modo será avaliado o alumnado que participe nunha convocatoria de fin de carreira que non corresponda ao curso inmediatamente seguinte no que teña cursado esta materia.
- 4.- Datos dos exames: consultar páxina web da Facultade: <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Sánchez Calero, Fernando, **Principios de Derecho Mercantil (BIBLIOGRAFÍA BÁSICA)**, última edición,
Jiménez Sánchez, Guillermo (coord.), **Lecciones de Derecho Mercantil (BIBLIOGRAFÍA BÁSICA)**, última edición,

Bibliografía Complementaria

Broseta Pont-Martínez Sanz, **Manual de Derecho Mercantil**, última edición,

Westlaw-Aranzadi, **Base de datos jurídica**,

Tirant On Line, **Base de datos jurídica**,

Códigos BOE Derecho Mercantil, https://www.boe.es/biblioteca_juridica/index.php?tipo=C,

Noticias Jurídicas, <http://noticias.juridicas.com/>,

Guías Jurídicas Wolters Kluwer, <https://guiasjuridicas.wolterskluwer.es/Content/Inicio.aspx>,

International Civil and Commercial Law as Founded upon Theory, Legislation, and Practice, 2019, Forgotten Books, online (Uvigo)

Recomendacións

Outros comentarios

- 1.- A materia Dereito Mercantil desta titulación non precisa de coñecementos xurídicos previos. De todas formas, a primeira das sesións prácticas adicarase íntegramente ao estudo dos diferentes tipos de normas e a facilitar información sobre bases de datos de carácter xurídico onde poder buscar a lexislación vixente e actualizada.
- 2.- Aínda que o idioma seleccionado para a elaboración da guía docente e do material repartido ao longo do curso sexa o

galego, ás clases desenvolveránse en castelán coa finalidade de facilitar a súa comprensión aos estudantes ERASMUS que queiran cursar esta materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Economía: Economía mundial**

Materia	Economía: Economía mundial			
Código	V03G100V01202			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Simón Fernández, Xavier			
Profesorado	Simón Fernández, Xavier			
Correo-e	xsimon@uvigo.gal			
Web				

Descrición xeral Benvido a Economía mundial. Iremos traballar duro para mellorar o nivel de comprensión da estrutura e funcionamento da economía mundial. Tentaremos combinar diferentes ferramentas pedagóxicas para que o cuadrimestre sexa interesante e proveitoso para todos. A participación activa dos alumnos e alumnas vai ser a peza central deste percorrido que iniciamos. Oxalá Economía Mundial responda ás vosas expectativas e oxalá cheguemos a xuño cos deberes feitos e satisfeitos do traballo realizado.

O profesor vaivos acompañar neste interesante percorrido e vaivos facilitar as ferramentas necesarias para a comprensión das forzas actuantes na Economía Mundial.

Vos teredes que pór traballo e entusiasmo por aprender.

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
C3	Coñecer o marco institucional da economía
C4	Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica
C5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
C13	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Comprender as bases de funcionamento da economía, diferenciando países desenvolvidos e subdesenvolvidos.	C3 C4 C5	D5
Elaboración de informes que analizan a estrutura económica (mediante un conxunto de variábeis) de un grupo diverso de países.	C3 C5 C8 C13	D5 D7
Elaboración de informe que analiza a dinámica de algunhas variábeis económicas para un grupo diverso de países	C3 C4 C8 C13	D5 D7
Aplicar na práctica dos coñecementos adquiridos sobre o ensino do Atletismo e *Natación		
Aplicar na práctica dos coñecementos adquiridos sobre o ensino do Atletismo e *Natación		
Presentación oral dos informes relativos á estrutura e dinámica para un grupo diverso de países	C8 C13	D5 D7

Contidos

Tema	
PARTE I. INTRODUCCIÓN	Tema 1.- Conceptos básicos, metodoloxía e fontes.
	Descrición: O sistema económico. Análise de Sistemas. Bases de Datos e Bibliografía.

PARTE II. ESTRUCTURA E DINÁMICA DA ECONOMÍA MUNDIAL	<p>Tema 2.- As economías desenvolvidas. Tema 3.- As economías subdesenvolvidas Tema 4.- Outras formas de inserción na economía mundial Descrición: Esta parte desenvolverase como se fora un único tema. Os principais conceptos e procesos son: orixe do capitalismo; desenvolvemento e subdesenvolvemento; relacións centro/periferia; semellanzas e diferenzas no proceso de desenvolvemento; o socialismo real; a economía chinesa.</p>
PARTE III. ESTRUCTURA E ACTIVIDADES ECONÓMICAS	<p>Tema 5. Recursos humanos: poboación e mercado de traballo. Descrición: Comportamento demográfico: a súa incidencia nos niveles de benestar; desemprego; actividade económica; poboación e estado do benestar. Tema 6. Recursos naturais e desenvolvemento económico. Descrición: Modelos de Producción agraria; Modelos de Producción pesqueira; Ecoloxía e Economía; problemas ambientais globais; nivel de renda e sensibilidade ambiental. Tema 7.- Tecnoloxía, industria e servizos. Descrición: Modelos de Producción e Organización do Traballo; o papel da tecnoloxía; relevancia das TICs; Terciarización das economías.</p>
PARTE IV. RELACIÓNS E INSTITUCIÓNS ECONÓMICAS INTERNACIONAIS	<p>Tema 8.- Institucións monetarias e financeiras internacionais: SMI, FMI e BM. Descrición: Coherencia sistémica global; sistema internacional de pagamentos; regulación dos fluxos financeiros; Tema 9.- Regulación do comercio internacional: a OMC. Descrición: Coherencia sistémica global; sistema internacional de regulación dos fluxos comerciais; aspectos sectoriais do comercio internacional; libre comercio e desenvolvemento. Tema 10.- Os procesos de integración económica. Descrición: Procesos de integración económica: conceptos e experiencias; a Unión Monetaria e Económica na UE; as políticas sectoriais.</p>

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	8	18	26
Prácticas con apoio das TIC	7	20	27
Foros de discusión	3	8	11
Lección maxistral	30	44	74
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	10	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Durante os seminarios o alumnado realizará a actividade de Presentación oral dos Informes solicitados
Prácticas con apoio das TIC	Sesións en Aula de Informática para o manexo de Servidores Estatísticos e Bases de Datos. Mediante estas sesións o alumnado adestrarase no manexo da información económica procedente deses servidores e recibirá as claves para a conseguinte elaboración de diversos Informes sucesivos. Cada Informe consistirá en responder a unha ou varias preguntas mediante a análise de datos e a súa representación gráfica. Os datos conformarán unha Base de Datos específica para un conxunto de países que o alumnado irá construíndo conforme avance o curso.
Foros de discusión	Durante unha sesión de Seminario, o alumnado realizará a actividade de Argumentación arredor dun tema proposto. Formaranse grupos que argumentarán posicións contrarias e formularán preguntas ós "contrincantes".
Lección maxistral	Presentación dos contidos teóricos dos temas para axudar á preparación de Informes. Entregaranse lecturas para cada unha das partes da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O profesor ofrecerá os elementos guía que axudarán ao estudiantado a encamiñar o seu traballo nos diferentes elementos que conforman a materia.
Seminario	Ao tratarse de grupos reducidos e ao estar centrados en aspectos específicos, o estudiantado terá o protagonismo central na construción dos discursos interpretativos dos fenómenos económicos, sociais e ambientais que conforman a materia.
Prácticas con apoio das TIC	Estas prácticas desenvólvense nas semanas iniciais para que o estudiantado se adestre no manexo de algúns indicadores económicos, sociais e ambientais: buscando os datos nos servidores estatísticos, realizando cálculos, graficando os resultados, etc. O alumnado debe aprender a formular argumentación escrita arredor de unha pregunta coñecida. Usará os seus coñecementos previos, ampliará o seu espectro conceptual, atenderá á información conxuntural, entenderá a información cuantitativa previamente xerada...todo elo para formular uns informes específicos.
Foros de discusión	Servirá para calibrar as posibilidades de ser parte de un equipo de traballo. O profesor poderá guiar o proceso de estruturación do grupo. Pero este debe ser autónomo no seu funcionamneto.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Seminario	Presentación oral individual dos Informes requiridos. Cada un dos Informes consistirá nun texto escrito de extensión limitada e unha Base de Datos que recollerá os valores das variábeis, os cálculos dos indicadores seleccionados e a súa representación gráfica.	24	C4 C5 C8 C13	D5 D7
Prácticas con apoio das TIC	Presentación escrita de Informe en relación ás preguntas propostas nas sesións prácticas. Avaliación incluída nas actividades dos seminarios	0	C3 C4 C5 C8 C13	D5
Foros de discusión	Defensa de unha posición específica en relación a tema proposto, mediante traballo en grupo. Argumentación para fortalecer a posición. Preguntas para debilitar a posición contraria, a do outro grupo..	6		D5 D7
Lección maxistral	Producirase unha dobre avaliación, como parte da avaliación continua. Por unha parte a participación do estudiantado (avaliada mediante preguntas e comentarios orais formulados; resumos críticos das lecturas recomendadas) nas sesións maxistras (6%). En segundo lugar, realizaranse dúas probas parciais non liberatorias. Serán probas tipo test presenciais realizadas durante unha sesión teórica (24%)	30	C3 C4 C5	D5 D7
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realización de proba escrita. Conterá algunha ou varias das seguintes opcións : - Enunciados que o alumno/a determinará se son verdadeiros ou falsos -Enumeración de características, diferenzas e/ou similitudes de procesos económicos - Interpretación económica de datos, gráficas ou textos. Este tipo de pregunta vincúlase co contido das prácticas	40	C3 C4 C5	D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación continua consta de todas as probas sinaladas no texto que antecede. Para superar a materia será necesario obter 5 ou máis puntos. Pódense alcanzar eses 5 puntos sen a realización do exame de preguntas de desenvolvemento.

No caso de ser necesario o exame de preguntas de desenvolvemento para superar a materia, esíxese unha puntuación mínima de 3 puntos (sobre 10) nesa proba.

En segunda convocatoria o alumnado manterá as puntuacións obtidas nas probas sinaladas no texto que antecede.

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudiantado poderá optar a ser avaliado mediante a avaliación global. Esta realizarase mediante o exame de preguntas de desenvolvemento. Así mesmo, para a convocatoria de fin de carreira o estudiantado poderá optar a ser avaliado mediante a avaliación global mediante o exame de preguntas de desenvolvemento.

Para optar á avaliación global mediante exame de preguntas de desenvolvemento o alumnado deberá comunicalo ao

profesor mediante e-mail antes do primeiro venres do segundo mes de docencia.

Considerarase que o alumnado se ten presentado á avaliación continua cando se teña presentado a algunha das probas/actividades de avaliación desta modalidade.

Os estudantes que non participen na AC nin na AG, figurarán nas actas como [non presentados].

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>)

As datas e horas das probas de AG (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>.

As titorías serán solicitadas mediante o email (xsimon@uvigo.gal). Na plataforma de tele ensino estará dispoñible os horarios semanais nos que se desenvolverá esta actividade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Vidal Villa e Martínez Peinado, **Economía Mundial**, 2000,

Jaime Requeijo, **Economía Mundial**, 2006,

Bibliografía Complementaria

VV. AA, **Sistema Económico Mundial**, 2004,

Samir Amin, **El capitalismo en la era de la globalización**, 1998,

Samir Amin, **La desconexión**, 1988,

VV. AA., **La economía mundial en transformación**, 2011,

Organización Internacional do Traballo, <http://laborsta.ilo.org/>, 2021,

Banco Mundial,

<http://databank.worldbank.org/data/views/variableselection/selectvariables.aspx?source=world-development-indicators>, 2022,

Fondo Monetario Internacional, <http://unstats.un.org/unsd/syb/>, 2022,

Eurostat, <http://ec.europa.eu/eurostat/>, 2022,

Organización Mundial do Comercio, <http://stat.wto.org/StatisticalProgram/WSDBStatProgramHome.aspx?Language=E>, 2022, Ecological Footprint,

https://data.footprintnetwork.org/?_ga=2.231737503.144063784.1674821222-207369698.1671264952#/, 2023,

World Inequality Database, <https://wid.world/>, 2023,

K. William Kapp, **El carácter de sistema abierto de la economía y sus implicaciones**, 1994, Fuhem e Icaria,

O. Carpintero, **Las contribuciones de Nicholas GeorgecuRoegen al pensamiento económico del Siglo XX**, 2022, Fuhem y Catarata Libros,

Thomas Piketty, **El capital del Siglo XXI**, 2014, La Gaceta del Fondo de Cultura Económica,

Andre Gunder Frank, **El desarrollo del subdesarrollo**, 1966, Monthly Review Selecciones en castellano,

Ríos, Xulio, **La globalización china**, 2019, Popular,

Thomas Piketty, **Viva el socialismo**, 2021, Ediciones Deusto,

Shoshana Zuboff, **La era del capitalismo de la vigilancia**, 2020, Paidós,

W. W. Rostow, **Las cinco etapas del crecimiento**, 1973, Fondo de Cultura Económica,

Dª Alisa, G.; Demaria, F., Kallis, G., **Decrecimiento: un vocabulario para una nueva era**, 2018, Icaria editorial y Fundación Heinrich Boell,

Óscar Carpintero, **La [sonrisa] de la heterodoxia**, 2009, Estudios de Economía Política, nº 13, enero,

---

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Técnicas de economía aplicada/V03G100V01105

Outros comentarios

Estudar a Economía Mundial é ocuparse de entender procesos que teñen raíces históricas. Pero eses procesos están vivos, constrúense día tras día. Por iso para seguir esta materia e alcanzar as destrezas necesarias cómpre ler, ler e ler. Iso inclúe libros e artigos pero tamén os informes das institucións internacionais, os informes de organizacións non gobernamentais que se ocupan dos temas de desenvolvemento económico, e as noticias máis quentes que se publican diariamente nos xornais xerais e específicos.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Economía: Principios de economía II**

Materia	Economía: Principios de economía II			
Código	V03G100V01203			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Galego			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Giménez Fernández, Eduardo Luís			
Profesorado	Castro Rodríguez, Fidel Giménez Fernández, Eduardo Luís Manzano González, Baltasar			
Correo-e	egimenez@uvigo.gal			
Web				
Descrición xeral	É posible describir o funcionamento das economías dun xeito analítico? O obxectivo deste curso é proporcionar ferramentas para analizar datos económicos e detectar regularidades que permitan analizar de xeito analítico temas de interese económico.			
	Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
C2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
C4	Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica
C5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
C6	Adquirir coñecementos de Análise económica
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
O alumno familiarizarse coa maneira de pensar dos economistas, isto é, no uso dos instrumentos analíticos fundamentais e no coñecemento dos conceptos básicos da economía.	C2 C4 C5 C6
O alumno familiarizarse co manexo de bases de datos de economía así como no manexo de follas de cálculo que lles permita organizar a información obtida das devanditas bases.	C8
O alumno aprenderá a analizar datos económicos e a expor as súas conclusións dunha maneira organizada.	D5

Contidos

Tema	
1. Introducción	1. Introducción
2. Os datos	2.1. Contas Nacionais: PIB, Sector Público e Sector Exterior. 2.2. Prezos: IPC e Deflador do PIB 2.3. Demografía e Mercado Laboral 2.4. Diñeiro 2.5. Sector Financeiro 2.6. Prezos: taxas de xuro e índices
3. Temas agregados	3.1. Crecemento Económico 3.2. Ciclos Económicos
4. Dando sentido aos datos: modelos económicos	4.1. Modelo do Fluxo Circular da Renda 4.2. As restricións dos Axentes Económicos: Aforro, Investimento, Débeda Pública e Sector Exterior 4.3. A Ecuación Cuantitativa, Paridade do Poder Adquisitivo e Paridade da Taxa de Cambio

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	29	36	65
Resolución de problemas e/ou exercicios	18	20	38
Traballo	4	35	39
Presentación	1	2	3
Exame oral	0	5	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Clases semanais de dúas horas de teoría.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	As tutorías individuais terán lugar, previa cita co alumnado interesado, no Despacho Virtual https://campusremotouvigo.gal/access/public/meeting/487723425 Acceso dos alumnos: DespachoVirtual-307
Probas	Descrición
Traballo	Orientación personalizada do traballo a desenvolver e solventar os problemas que se atopen os alumnos.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización de exercicios nas clases prácticas dos problemas propostos, e outros traballos e actividades propostos na clase ao longo do curso.	45	C2 C4 C5 C6
Traballo	Informe final do curso.	40	C8 D5
Presentación	Presentación na clase dos cadros e gráficos solicitados no Informe Final. Traballo acumulativo que terá que presentarse ao final de curso.	15	C2 D5 C4 C5 C6 C8
Exame oral	A Proba de Avaliación Global consta de parte oral e parte escrita para os alumnos que desexen obter unha Matrícula de Honra, e para aqueles que non opten pola avaliación continua (100% da nota). Realizará-se na data oficial establecida no calendario de exames.	--	C2 D5 C4 C5 C6 C8

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación continua: A nota do alumno constará de catro partes: A presentación de exercicios nas clases prácticas, exercicios propostos na clase (ambos deberán subi-los á plataforma), mais outros exercicios propostos ao longo do curso, até un 45% da nota; realización de un traballo (40%) e a súa exposición pública de dito traballo (15%), ambas probas (traballo e exposición) son obrigatorias para poder acadar o 55% da nota. A nota final do alumno será a suma das notas destas catro partes. O exame oral final e obrigatorio para os alumnos que queiran acceder a unha Matrícula de Honra.

Se un alumno non supera o curso pola avaliación continua, deberá presentarse á proba de avaliación global (oral e exercicios) que representará o 100% da cualificación.

Para a segunda oportunidade (convocatoria extraordinaria) a avaliación continua coincide ca do curso.

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudante pode escoller ser avaliado cunha proba de avaliación global (exame oral e exercicios) que representará o 100% da cualificación.

Na convocatoria para o final da carreira, o exame oral suporá o 100% da cualificación.

As datas dos exames da materia estarán dispoñíbeis na páxina web da Facultade (<http://fcee.uvigo.es>).

Bibliografía. Fuentes de información

Bibliografía Básica

Díaz-Giménez, Javier, **Macroeconomía: primeros conceptos**, Antoni Bosch, 1998

CORE, **The Economy**, <https://www.core-econ.org/project/core-the-economy/>, 2022

Bibliografía Complementaria

Gollin, D., **Getting income shares right**, Journal of Political Economy, 110 (2), pp. 458-474, 2002

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Microeconomía I/V03G100V01304

Microeconomía II/V03G100V01404

Macroeconomía I/V03G100V01503

Macroeconomía II/V03G100V01604

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Estadística: Estadística I/V03G100V01205

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Economía: Principios de economía I/V03G100V01102

Economía: Técnicas de economía aplicada/V03G100V01105

DATOS IDENTIFICATIVOS**Empresa: Economía da empresa**

Materia	Empresa: Economía da empresa			
Código	V03G100V01204			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	González Vázquez, Beatriz			
Profesorado	González Vázquez, Beatriz			
Correo-e	bgonza@uvigo.es			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/			
Descrición xeral	Trátase de presentar a empresa como axente económico fundamental, explicando os aspectos básicos da súa xestión e os problemas asociados ao seu goberno. Partindo desta base, identifícanse e defínense as grandes áreas funcionais, profundando nos aspectos específicos da súa xestión e nas problemáticas económicas que se formulan.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B4	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
C7	Comprender o entorno empresarial
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
C12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
D2	Capacidade de traballar en equipo
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Identificar as clases de empresas que existen e as súas principais características.	C7
Comprender a empresa como un sistema formado por subsistemas que se interrelacionan.	C7
Saber aplicar técnicas para realizar unha análise da empresa o do seu entorno.	C7
Identificar e saber aplicar os conceptos fundamentais da administración de empresas.	C7
Identificar e saber aplicar os principais criterios para a toma de decisións nas empresas.	C12
Coñecer os diferentes tipos de decisións de operacións e saber aplicar as principais técnicas para a toma de decisións neste ámbito.	C7 C12
Identificar as principais fontes de financiación da empresa e saber elixir a máis adecuada en cada situación.	C7
Comprender a estrutura económico-financeira dunha empresa e o principio de equilibrio económico-financieiro.	C7
Identificar e saber aplicar os criterios de selección de inversións para avaliar as alternativas de inversión dunha empresa.	C12
Identificar os conceptos de marketing e dirección de marketing, ser capaz de definir o mercado da empresa e a situación de dito mercado.	C7 C12
Identificar as variables do marketing-mix e saber utilízalas para a adopción de decisións comerciais eficientes.	C12
Mellorar a capacidade de traballar en equipo.	D2
Mellorar as habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas.	D5
Mellorar a actitude crítica e autocrítica.	D7
Mellorar o autocontrol no sistema de traballo, en canto ao tempo e a planificación.	B4
Mellorar as habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido.	C8

Contidos

Tema

Tema 1: A EMPRESA	1.1. O concepto de empresa. 1.2. Os obxectivos da empresa. 1.3. Formas e clases de empresas. 1.4. A empresa como sistema. 1.5. Empresa e contorna.
Tema 2: A DIRECCION FINANCEIRA	2.1. A estrutura económico-financeira da empresa 2.2. Principio de equilibrio económico-financeiro: o fondo de rotación 2.3. Os ciclos de actividade da empresa e o período medio de maduración 2.4. Análise da situación económica e financeira mediante cocientes 2.5. Criterios de valoración e selección de investimentos 2.6. As fontes financeiras da empresa
Tema 3: A DIRECCION DE PRODUCCIÓN I	3.1. Investigación, Desenvolvemento e innovación tecnolóxica 3.2. Función de produción. 3.3. Clasificación dos procesos produtivos 3.4. Modelo tradicional de produción vs. Lean Manufacturing 3.5. Algunhas tendencias tecnolóxicas nos sistemas de produción. 3.6. Eficiencia técnica e económica 3.7. A produtividade: indicadores de produtividade
Tema 4: A DIRECCION DE PRODUCCIÓN II	4.1. Os custos de produción. 4.2. Limiar de Rendibilidade. 4.3. Decisión de producir ou comprar. 4.4. Apalancamiento operativo. 4.5. Control de inventarios.
Tema 5: A DIRECCION COMERCIAL	5.1. Definición do mercado da empresa. 5.2. A competencia. 5.3. O sistema de comercialización. 5.4. Estratexias comerciais: o márketing mix.
Tema 6: A DIRECCION DA EMPRESA	6.1. A dirección da empresa 6.2. A planificación e organización da empresa 6.3. A xestión e control da empresa 6.4. A dirección dos recursos humanos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	28	50	78
Resolución de problemas	18	48	66
Estudo de casos	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas para contactar e reunir información sobre o alumnado, así como para presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/o directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver de forma individual ou en grupo desenvolvendo a capacidade de traballar en equipo. Parte da resolución dos problemas realizarase de forma presencial nas prácticas.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos alternativos de solución. Asimesmo o alumnado desenvolve a capacidade de traballo en equipo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado.
Resolución de problemas	Resolveranse as dúbidas formuladas polo estudantado sobre os contidos e o desenvolvemento da materia tanto nas clases como nos horarios de titorías publicados en MooVi da materia.
Estudo de casos	Resolveranse as dúbidas formuladas polo estudantado sobre o contido e o desenvolvemento do caso exposto tanto nas clases como nos horarios de titorías publicados en MooVi da materia.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación		Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Exame de preguntas obxectivas	Probas que avalían o coñecemento que inclúen preguntas pechadas. O/a estudante selecciona unha resposta entre un número limitado de posibilidades. Correspóndese cos dous cuestionarios que se realizan ao longo do curso (20% e 40%).	60	B4	C7 C8	D7
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumnado deberá resolver os problemas e/ou exercicios que se lle plantexan.	40		C7 C12	D2 D5 D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (EC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (EG). A avaliación por defecto é a EC. O alumnado poderá elixir EG segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro. A elección de EG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de EC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa se realizaron.

EC. En caso de non renunciar á avaliación continua: A avaliación constará de tres probas que se realizarán ao longo do curso cunha ponderación de 20%, 40% e 40% respectivamente. A última destas probas terá lugar o mesmo día que a data oficial de EG de primeira oportunidade. Considerarase que un alumno/para optou pola avaliación continua cando participa na segunda proba. As probas intermedias non liberan materia, de maneira que cada unha delas versará sobre os contidos vistos ata o momento de realización da proba, tanto en clases de teoría como de prácticas. Para poder superar a materia por avaliación continua ademais de obter como mínimo un 5 de media ponderada das tres probas, o alumnado deberá asistir e desenvolver o 75% das prácticas da materia.

O alumnado de avaliación continua pode elixir (comunicándoo por escrito polo menos unha semana antes da proba) se na convocatoria extraordinaria desexa seguir sendo avaliado polo procedemento de avaliación continua (mantendo o 40% da nota final obtida na convocatoria ordinaria e o 60% na convocatoria extraordinaria cunha proba de resolución de exercicios); ou se desexa ser reevaluado completamente sobre dez (avaliación global). Por defecto, ao alumnado gárdanselle os resultados das probas de avaliación continua realizadas durante o curso.

EG en convocatoria ordinaria: O alumnado será avaliado mediante unha única proba que contará cunha parte de preguntas obxectivas e outra de resolución de problemas e exercicios.

EG na oportunidade extraordinaria (convocatoria extraordinaria de xullo) e na convocatoria de Fin de Carrera, o alumnado será avaliado mediante unha única proba que contará cunha parte de preguntas obxectivas e outra de resolución de problemas e exercicios.

Os estudantes que non participen na EC nin na EG, figurarán nas actas como non presentados.

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a cualificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudiantado (<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>)

As datas e horas das probas de EG (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

PÉREZ GOROSTEGUI, E., **Curso de introducción a la economía de la empresa**, 978-8480049016, Universitaria Ramon Areces, 2009

Bibliografía Complementaria

MAYNAR MARIÑO, P.; BAÑEGIL PALACIOS, T.M. e GALERA CASQUET, C., **La economía de la empresa en el espacio europeo de educación superior**, ISBN: 9788448160944, McGraw-Hill España, 2008

BUENO CAMPOS, E., **Curso básico de economía de la empresa: un enfoque de organización**, 978-84-368-1911-3, Piramide, 2005

FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, E.; JUNQUERA CIMADEVILLA, B. e DEL BRÍO GONZÁLEZ, J.A., **Iniciación a los negocios para ingenieros. Aspectos funcionales**, 2008

Recomendacións

Outros comentarios

DATOS IDENTIFICATIVOS**Estatística: Estatística I**

Materia	Estatística: Estatística I			
Código	V03G100V01205			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Rodríguez Campos, María Celia			
Profesorado	Rodríguez Campos, María Celia			
Correo-e	mcrdiguez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estatística I é unha materia de formación básica que se imparte no segundo cuadrimestre do primeiro curso do Grao en Economía. Con esta materia preténdese, en primeiro lugar, que o alumnado sexa capaz de manexar adecuadamente a información contida nun conxunto de datos. Para iso, aprenderá a organizala, representala gráficamente e resumila nunha serie de indicadores cuxa correcta interpretación permitiralles obter unha visión global do funcionamento do proceso en estudo. Por outra banda, proporcionarase ao alumnado a ferramenta teórica básica para comprender o comportamento dos fenómenos aleatorios, entre os que se inclúen numerosos procesos económicos, e os diferentes modelos que se utilizan para representalos. O seguimento do curso de Estatística I, xunto co de Estatística II no segundo cuadrimestre do segundo curso, dotará ao alumnado da capacidade de afrontar as distintas etapas dunha investigación estatística, desde a formulación dun problema real ata a interpretación das análises realizadas, que permitirán entender mellor as características do fenómeno estudado e aplicar este coñecemento en ámbitos como a predición do seu comportamento futuro.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código				
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
B2	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia			
B7	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos			
C1	Comprender as ferramentas matemáticas básicas, necesarias para a formalización do comportamento económico			
C6	Adquirir coñecementos de Análise económica			
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido			
C10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos			
C12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas			
C13	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico			
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas			
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica			

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Organizar en táboas e representar gráficamente un conxunto de datos	B2	C10	C12	
Coñecer os principais coeficientes utilizados na análise descritiva dun conxunto de datos		C1	C6	
Calcular os coeficientes apropiados segundo a natureza das observacións e o tipo de análise a realizar	A2	B7	C6	C10
			C12	C13
Interpretar adecuadamente os resultados obtidos na análise descritiva dos datos	A3	C6	D5	D7
		C10	C13	
Comprender o concepto de experimento aleatorio e identificar os posibles sucesos		C1		

Coñecer e comprender o concepto de probabilidade e as súas propiedades				C1
Resolver correctamente exercicios sobre cálculo de probabilidades	A2	B7		C1
Comprender o concepto de variable aleatoria e distinguir entre variables discretas e continuas				C1 C6
Calcular probabilidades relativas a unha variable aleatoria				C1 C6
Coñecer e obter as principais características das variables aleatorias				C1 C6 C10
Coñecer os principais modelos de distribucións utilizados na representación de variables aleatorias				C1 C6 C10
Identificar que variable debe utilizarse en cada situación particular e discernir o modelo adecuado para representala.				C6 C10
Identificar as variables aleatorias independentes				C1 C6 C10
Resolver correctamente exercicios sobre variables aleatorias e as súas distribucións	A2			C6 C10
Manexar o programa estatístico utilizado na materia		B2 B7		C8 C12 C13
Interpretar adecuadamente as saídas de resultados do programa estatístico	A3	B2 B7	C6 C8	D5 D7 C13

Contidos

Tema	
TEMA 1. Introducción	Concepto e obxecto da Estatística. Etapas dunha investigación estatística. Estatística Descritiva, Teoría da Probabilidade e Inferencia Estatística. Conceptos básicos e notacións. Variables cuantitativas e cualitativas.
TEMA 2. Análise descritiva unidimensional	Datos individuais e datos agrupados. Frecuencias dunha variable estatística e as súas propiedades. Distribucións de frecuencias. Representacións gráficas. Medidas de posición: media, moda, mediana e cuantiles. Medidas de dispersión: percorridos, varianza, desviación típica e coeficiente de variación. Simetría e asimetría. Diagramas de caixa.
TEMA 3. Análise descritiva bidimensional	Datos individuais e datos agrupados. Distribución bidimensional de frecuencias. Distribucións marxinais e condicionadas. Independencia estatística. Covarianza e coeficiente de correlación. Asociación entre variables cualitativas: coeficientes chi-cadrado de Pearson e V de Cramer.
TEMA 4. Probabilidade	Experimento aleatorio. Espazo muestral e sucesos. Operacións con sucesos e as súas propiedades. Definicións de probabilidade: clásica (regra de Laplace) e frecuentista. Definición axiomática de Kolmogorov da probabilidade. Consecuencias dos axiomas. Probabilidade condicionada. Teorema do produto. Teorema da probabilidade total. Teorema de Bayes. Independencia de sucesos.
TEMA 5. Variables aleatorias unidimensionais	Definición. Función de distribución. Variables aleatorias discretas: función de probabilidade e propiedades. Variables aleatorias continuas: función de densidade e propiedades. Características dunha variable aleatoria: esperanza matemática, moda, mediana e cuantiles, varianza e desviación típica, asimetría.
TEMA 6. Principais distribucións discretas	Bernoulli. Binomial. Xeométrica. Binomial negativa. Hiperxeométrica. Poisson.
TEMA 7. Principais distribucións continuas	Uniforme. Normal. Exponencial. Gamma.
TEMA 8. Introducción ás variables aleatorias bidimensionais	Definición. Función de distribución. Variables discretas e continuas. Distribucións marxinais e condicionadas. Independencia de variables aleatorias. Covarianza e coeficiente de correlación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	5	30	35
Prácticas con apoio das TIC	5	10	15
Estudo de casos	5	15	20
Seminario	6	5	11
Foros de discusión	0	1.5	1.5
Lección maxistral	29	30	59

Autoavaliación	0	6	6
Resolución de problemas e/ou exercicios	2.5	0	2.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Resolveranse exercicios dos boletíns de problemas ou similares. Os/as alumnos/as deberán entregar a solución dos exercicios propostos pola profesora para a súa corrección e cualificación.
Prácticas con apoio das TIC	Realizaranse en común exercicios e/o cuestionarios tipo test. Ademais, o alumnado resolverá de forma autónoma cuestionarios tipo test con preguntas teóricas e prácticas dos temas indicados, co obxecto de valorar o nivel de comprensión alcanzado. Para iso utilizarase a ferramenta de cuestionarios da plataforma de teledocencia MooVi.
Estudo de casos	Nestas sesións utilizaremos un programa estatístico e aplicaremos as técnicas introducidas nas clases teóricas á análise descritiva de distintos conxuntos de datos. Os/as estudantes deberán resolver, utilizando o mesmo programa, os exercicios propostos pola profesora. O ficheiro de resultados xerado subirase á plataforma de teledocencia para a súa corrección e cualificación.
Seminario	Resolveranse en común exercicios dos boletíns e propoñeranse algúns exercicios para resolver de forma autónoma con axuda do material docente
Foros de discusión	Os/as alumnos/as poderán expor cuestións ou dúbidas sobre contidos teóricos ou prácticos utilizando os foros dispoñibles na plataforma de teledocencia. Tamén se poderán resolver presencialmente ou a través do correo electrónico.
Lección maxistral	Nas clases de teoría presentaranse e desenvolverán os contidos de cada tema, acompañados dos exemplos necesarios para facilitar a asimilación dos conceptos básicos e a aplicación dos métodos estatísticos introducidos. Con anterioridade ao comezo de cada tema, proporcionarase, a través da plataforma de teledocencia, un boletín de problemas, dos cales a profesora resolverá en clase algúns exercicios tipo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Foros de discusión	Os/as alumnos/as poderán expor cuestións ou dúbidas sobre contidos teóricos ou prácticos utilizando os foros dispoñibles na plataforma de teledocencia ou mediante correo electrónico. Tamén poderán solicitar titorías presenciais ou virtuais mediante o procedemento indicado na plataforma de teledocencia MooVi.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Resolución de problemas	AVALIACIÓN CONTINUA. Os/as alumnos/as resolverán de forma individual varios exercicios, cuxa solución se presentará por escrito para a súa corrección e cualificación. Dúas probas con peso 18.75 % cada unha.	37.5	A2 A3	B2 B7	C1 C6 C10 C12 C13	D5
	REQUÍRESE NOTA MÍNIMA: 3 puntos sobre 10					
Prácticas con apoio das TIC	AVALIACIÓN CONTINUA. O alumnado resolverá cuestionarios tipo test con preguntas teóricas e prácticas dos temas indicados. Para iso utilizarase a ferramenta de cuestionarios da plataforma de teledocencia Moovi. Dúas probas con peso 12.5 % cada unha.	25	A2		C1 C6 C10 C12	D7
Estudo de casos	AVALIACIÓN CONTINUA. Os/as estudantes deberán resolver, mediante o programa estatístico utilizado na materia, os exercicios propostos pola profesora. O ficheiro de resultados xerado subirase á plataforma MooVi para a súa corrección e cualificación. Dúas probas con peso 12.5 % cada unha.	25	A3	B2 B7	C6 C8 C12 C13	D5 D7
Seminario	AVALIACIÓN CONTINUA. Propoñeranse algúns exercicios dos boletíns de problemas para resolver de forma autónoma con axuda do material docente. Catro probas con peso 1.875 % cada unha.	7.5	A2	B7	C1 C6 C10 C12	D5

Autoavaliación	AVALIACIÓN CONTINUA. Cualificación media obtida nos cuestionarios de autoavaliación dispoñibles na plataforma de teledocencia MooVi	5	A2	B7	C1 C6 C10 C12	D7
Resolución de problemas e/ou exercicios	PROBA DE AVALIACIÓN GLOBAL Realizarase na data oficial establecida para o exame da materia.	100	A2 A3	B7	C1 C6 C8 C10 C12 C13	D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. O alumnado poderá elixir AG segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

- ALUMNADO QUE ELIXE EC:

- Realizará as probas que constan como AVALIACIÓN CONTINUA no apartado Avaliación e cualificarase segundo a ponderación indicada.
- Todas as sesións de prácticas inclúen algún tipo de proba.
- Todas as probas realízanse durante as sesións de prácticas salvo dúas das probas do apartado "Seminario" que serán en sesións de teoría.
- As probas incluídas no apartado "Resolución de problemas" requiren a obtención de polo menos 3 puntos (sobre 10). Se non se alcanza esta nota mínima, a cualificación máxima de EC será de 4,5 puntos (suspenso) independentemente da cualificación obtida nas demais probas.
- Para superar a materia débese obter unha cualificación maior ou igual que 5 puntos (sobre 10) na nota final.
- Considerarase como presentado se se segue presentando ás probas de EC unha vez superado o prazo de renuncia á EC establecido polo centro.

- ALUMNADO QUE ELIXE EG:

- Realizará unicamente a PROBA DE AVALIACIÓN GLOBAL na data oficial establecida para o exame da materia.
- Para superar a materia deberá obter unha cualificación maior ou igual que 5 puntos (sobre 10) na devandita proba.
- Considerarase como presentado se se presenta á devandita proba.

Na SEGUNDA OPORTUNIDADE (convocatoria extraordinaria de xullo) e na convocatoria de FIN DE CARREIRA o exame supoñerá o 100% da cualificación.

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>)

As datas e horas das probas de AG (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Casas Sánchez, J.M. y Santos Peñas, J., **Introducción a la Estadística para Economía**, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2002

Esteban García, J. y otros, **Estadística Descriptiva y nociones de Probabilidad**, Paraninfo, 2008

Uña Juárez, I, Sanz Martínez, J. y Tomeo Perucha, V., **Cálculo de Probabilidades**, Garceta Grupo Editorial, 2009

Bibliografía Complementaria

Casas Sánchez, J.M. y otros, **Ejercicios de estadística descriptiva y probabilidad para Economía y Administración de Empresas**, Pirámide, 2006

Martín Pliego, F. J., **Introducción a la Estadística Económica y Empresarial**, 3ª ed, Paraninfo, 2004

Martín-Pliego, F. J. y Ruíz-Maya, L., **Fundamentos de Probabilidad**, 3ª ed, Paraninfo, 2013

Martín-Pliego, F. J.; Ruíz-Maya, L. y Montero Lorenzo, J. M., **Problemas de Probabilidad**, Thomson Paraninfo, 2006

Peña, D., **Fundamentos de Estadística**, Alianza Editorial, 2008

Pérez, C., **IBM SPSS Estadística Aplicada. Concepto y ejercicios resueltos**, Garceta Grupo Editorial, 2013

Rohatgi, V. K. and Saleh, A. K. Md. E., **An Introduction to Probability and Statistics**, 3rd ed, Wiley, 2015

Tomeo Perucha, V. y Uña Juárez, I., **Estadística Descriptiva**, Garceta Grupo Editorial, 2009

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Estadística II/V03G100V01403

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Matemáticas: Matemáticas I/V03G100V01104